

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 41 din 9 iunie 2023 cu privire la candidatura Elenei ROȘIOR,
Candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Comisia”) a deliberat în privat la 25 mai 2023 și 9 iunie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Elena ROȘIOR, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Anenii Noi („candidata”) s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Procurorilor în adresa Comisiei, la 7 aprilie 2022, cu modificările ulterioare din 13 ianuarie 2023, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor.

Candidata a fost numită în funcția de procuroră la 10 august 1999 pentru a activa în cadrul Procuraturii raionului Anenii Noi, unde activează până acum. La 28 iunie 2022, Procurorul General Interimar a numit candidata în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Anenii Noi, pentru un mandat de cinci ani.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatei un chestionar privind integritatea etică care urma să fie completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidata a trimis Comisiei chestionarul completat la 4 iulie 2022.

La 23 ianuarie 2023, Comisia a transmis candidatei o solicitare de completare și depunere până la 30 ianuarie 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația a inclus, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. La 30 ianuarie 2023, candidata a transmis Comisiei declarația completată.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatei. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidată au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată veridicitatea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme în declarația candidatei, chestionarul privind integritatea etică și informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatei și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidata:

La 14 aprilie 2023, Comisia a trimis candidatei o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 15 întrebări, inclusiv 32 de subîntrebări și 17 solicitări de documente suplimentare. Candidata a răspuns în termen, la 20 aprilie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 28 martie 2023, Comisia a trimis candidatei a doua rundă de șapte întrebări, inclusiv 11 subîntrebări și opt solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în timpul evaluării. Candidata a răspuns în termen, la 3 mai 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate de Comisie.

La 11 mai 2023, Comisia a trimis a treia rundă de patru întrebări, inclusiv 12 subîntrebări și șase solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în timpul evaluării. Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 14 mai 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. La 18 mai 2023, candidata a transmis Comisei informații suplimentare.

La 16 mai 2023, Comisia a trimis a patra rundă de una întrebări, inclusiv una subîntrebare și una solicitare de un document suplimentar, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în timpul evaluării. Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 18 mai 2023, la toate întrebările și a furnizat documentele solicitate.

În urma cererii candidatei, la 22 mai 2023, candidata a primit acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

La 25 mai 2023, candidata a participat la audieri în ședință publică a Comisiei.

Parțial, ca răspuns la întrebările adresate candidatei în cadrul audierilor și parțial, la inițiativa

candidei, aceasta a furnizat date și informații suplimentare după audieri, în conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 26/2022. Comisia a acceptat aceste informații, în conformitate cu dreptul candidatei să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa (art. 12 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 26/2022).

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile procurorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 303/35 din 27 decembrie 2007, *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 4 octombrie 2011, *Codul de etică și conduită al procurorului*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-173/15 din 30 iulie 2015 și *Codul de etică al procurorilor*, aprobat prin decizia Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, modificat prin decizia Adunării Generale a Procurorilor nr. 1 din 22 februarie 2019.

Avizul nr. 13 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) "Independența, responsabilitatea și etica procurorilor," adoptat la 23 noiembrie 2018 („CCPE (2018) Op. No. 13”) oferă îndrumări suplimentare.

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prelabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului

ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18) iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatei

În timpul audierilor candidata a fost întrebată despre următoarele aspecte financiare și etice:

1. Sursele mijloacelor financiare pentru depozite bancare declarate în perioada 2009 – 2016

a. Faptele

În perioada 2009 – 2016, candidata a declarat 10 conturi de depozit și cinci conturi de economii în declarațiile sale de avere și interesele personale (în continuare „declarație anuală”). Toate conturile declarate de candidată conțineau cumulativ 10.000 USD, 300.000 MDL și 12.000 EUR, însumând aproximativ 34.500 EUR. Candidata a confirmat aceste sume în comunicarea scrisă și în cadrul audierilor.

Întrebată despre sursa mijloacelor bănești pentru aceste depozite, în comunicarea scrisă cu Comisia și în cadrul audierilor, candidata a indicat ca sursă banii câștigați de soțul ei în Grecia.

În comunicarea scrisă cu Comisia, candidata a explicat că soțul ei a lucrat în Grecia în perioadele 1997 – 1999 și 2001 – 2003. Ea a explicat, suplimentar, că acesta a lucrat fără acte legale în Grecia în perioada cuprinsă între toamna anului 1997 și 1 septembrie 1999. Soțul candidatei a revenit în Grecia în luna iunie 2001, pentru a obține acte care să-i permită să lucreze legal în statul respectiv. Soțul a primit actele în luna septembrie 2001. Candidata a furnizat, de asemenea, două certificate de la o persoană din Grecia, pe nume D.G., din 24 noiembrie 2022, care atestă că soțul candidatei a lucrat la compania de construcții deținută de D.G., în perioada 25 octombrie 1997 – 30 august 1999 și a avut un salariu de 276.000 de drahme grecești per lună (estimativ 830 EUR * 22 luni = 18.260 EUR) și că soțul candidatei a mai lucrat în această companie în perioada 28 iunie 2001 – 26 decembrie 2003 și a avut un salariu de 1.100 EUR per lună (30 luni * 1.100 EUR = 33.000 EUR). Conform celor două certificate, soțul candidatei a obținut venituri totale de 51.260 EUR în cele două perioade ale șederii sale în Grecia.

În cadrul audierilor, candidata a fost întrebată de ce acele două certificate privind veniturile soțului său în Grecia erau datate la 24 noiembrie 2022, înainte de începerea evaluării candidatei. Candidata a explicat că a urmărit înregistrări ale audierilor altor candidați în fața Comisiei și a înțeles că va trebui să prezinte documente care confirmă sursa mijloacelor bănești din străinătate. Ea l-a întrebat pe soțul ei dacă are documente care să-i confirme veniturile din perioadele în care lucrase în Grecia (1997 – 1999 și 2001 – 2003). Ea a explicat că nu l-a întrebat niciodată pe soț despre munca sa înainte de anul 2001, deoarece nu erau căsătoriți în acea perioadă. Deoarece nu existau documente care să ateste veniturile obținute de soț în oricare din cele două perioade, ea l-a rugat să se intereseze la fostul său angajator (care a fost angajatorul soțului pentru ambele perioade) și să obțină de la el confirmarea veniturilor câștigate. Ea a explicat că soțul ei a comunicat cu fostul său angajator și l-a informat despre necesitatea prezentării documentelor confirmative, și anume, având în vedere că soția sa (candidata) va fi evaluată și ar putea fi necesar să prezinte documente care să confirme veniturile obținute în Grecia.

Candidata a explicat, în continuare, că soțul ei a trebuit să prezinte documente fostului său angajator din Grecia pentru perioadele sale de ședere în 1997 - 1999 și 2001 - 2003, pentru ca angajatorul să-l poată identifica. Candidata a mai explicat că au furnizat fostului angajator numărul pașaportului pe care soțul ei îl folosise în acea perioadă, pe care l-au păstrat din pură întâmplare. Candidata nu a putut explica data semnării certificatelor din 24 noiembrie 2022, deoarece comunicarea dintre soțul ei și fostul său angajator a durat ceva timp. De asemenea, ea a explicat că certificatele au fost întocmite nemijlocit de fostul angajator al soțului în baza datelor deținute de acesta, nu pe baza sugestiilor de la ea sau de la soț. Ea a adăugat că certificatele au fost trimise soțului candidatei de către fostul său angajator prin autobuz.

În cadrul audierilor, candidata a fost, de asemenea, întrebată de ce nu a prezentat documente de la o autoritate publică cu privire la veniturile realizate de soțul său din munca sa în Grecia, ci doar certificatele de la angajator. Candidata a explicat că soțul ei a făcut interpelări în vederea obținerii unor astfel de documente de la Primăria din localitatea în care a lucrat sau de la autoritățile fiscale, dar i s-a comunicat că poate obține astfel de documente numai prin prezența sa fizică în fața

acestor autorități. Acest lucru ar fi necesitat deplasarea în Grecia, ceea ce ar fi fost prea costisitor pentru candidată și astfel, ea și soțul ei au contactat fostul angajator al soțului și i-au solicitat certificatele. Candidata a subliniat, de asemenea, că certificatele emise de fostul angajator al soțului său sunt documente oficiale, semnate de conducătorul companiei, nu de o persoană fizică ordinară. Comisia a reținut că certificatele sunt emise pe antetul companiei, semnate și ștampilate și conțin date relevante privind informațiile de contact. Compania de construcții a angajatorului grec a fost identificată pe pagina web www.echamber.arcci.gre cu numele și datele de contact care coincid cu datele din certificatele prezentate de candidată.

Candidatei i s-a solicitat să explice modul în care soțul ei și-a acoperit cheltuielile de trai în Grecia, în timp ce își trimitea aproape toate veniturile în Republica Moldova. Candidata a indicat că soțul ei a locuit o perioadă scurtă de timp la domiciliul fratelui său în Grecia și apoi, în timp ce lucra pentru D.G., cheltuielile de trai ale soțului (cazare și masă) au fost acoperite de D.G. De asemenea, ea a menționat că soțul ei a efectuat lucrări suplimentare pentru care a fost remunerat, altele decât lucrările de construcție și prin urmare, venitul său a fost mai mare decât venitul lunar indicat. Candidata a furnizat Comisiei un alt certificat de la D.G., datat la 15 mai 2023, prin care se atestă că soțul candidatei a lucrat în compania sa de construcții și D.G. i-a asigurat cazare și masă în perioadele 25 octombrie 1997 – 30 august 1999 și 28 iunie 2001 – 26 decembrie 2003.

În declarațiile sale anuale pentru anii 2009 – 2012, candidata a declarat trei depozite bancare pentru care sursa au fost banii câștigați din munca prestată de soțul ei în Grecia (2.500 USD din 2009, 3.000 USD din 2010 și 150.000 MDL din 2012). În anul 2014, ea a declarat un alt depozit de 3.000 USD, un depozit de 100.000 MDL, un depozit de 5.000 EUR și un depozit de 2.500 EUR. Ea a declarat Comisiei că sursa mijloacelor bănești pentru toate depozitele a fost munca prestată de soțul său în Grecia în anii 2001 – 2003. Candidata a fost întrebată de ce depozitele pe care le-a enumerat în declarația sa anuală pentru anul 2014 nu au fost incluse în declarațiile sale anuale anterioare, dacă sursa de venit pentru aceste depozite a fost venitul soțului ei, realizat în timp ce lucrase în Grecia în perioada 2001 – 2003. Candidata a răspuns că banii declarați de ea în anii 2012 – 2016 au fost câștigați de soț în timp ce lucra în străinătate și el le-a gestionat la discreția sa, păstrând mijloacele bănești în instituțiile bancare sau la domiciliul lor. În cadrul audierilor, candidata a declarat că începând cu 2009, a declarat toți banii pe care ea și soțul ei i-au obținut ca venituri (salarii) care erau păstrați în bănci, așa cum impunea situația la acel moment. Banii câștigați în Grecia au fost păstrați în numerar la domiciliul lor. Din 2016 a început să declare acest numerar, așa cum s-a impus printr-o modificare a legii.

b. Cadrul normativ

Pentru a stabili dacă candidata corespunde criteriului de integritate financiară, Comisiei îi revine obligația să verifice dacă averea dobândită de către candidată în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

În temeiul art. 8 alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatei, Comisia verifică sursele de venit ale candidatei și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

”Persoană apropiată”, conform definiției din Legea nr. 133/2016, este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

c. Motivarea

Comisia trebuie să verifice dacă averea dobândită de către candidată în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate. În acest sens, Comisiei îi revine obligația să verifice veniturile și averea candidatei și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022.

În perioada 2009 – 2016, candidata a declarat 10 conturi de depozit și cinci conturi de economii în declarații sale anuale, în valoare totală de 34.500 EUR. Întrebată despre sursa mijloacelor bănești pentru conturile de depozit, candidata a indicat veniturile obținute de soțul său în Grecia în perioadele 1997 – 1999 și 2001 – 2003. Candidata a indicat că în prima perioadă (1997 – 1999) soțul ei a lucrat fără acte legale, în timp ce în a doua perioadă (2001 – 2003) a primit deja documente care îi permiteau să muncească acolo legal (a obținut actele în septembrie 2001). Candidata a furnizat două certificate din 24 noiembrie 2022, de la o persoană din Grecia, pe nume D.G., care atestă că soțul candidatei a lucrat la compania de construcții a acestuia în perioada 25 octombrie 1997 – 30 august 1999 și a avut un salariu de 276.000 de drahme grecești per lună (un total de 18.260 EUR pentru întreaga perioadă) și că soțul candidatei a mai lucrat acolo și în perioada 28 iunie 2001 – 26 decembrie 2003 și a avut un salariu de 1.100 EUR per lună (un total de 33.000 EUR pentru întreaga perioadă). Conform celor două certificate, soțul candidatei a realizat în cele două perioade ale șederii sale în Grecia un venit total de 51.260 EUR. Adicional, Comisia a solicitat candidatei să explice modul în care soțul ei și-a acoperit cheltuielile de trai în timpul șederii sale acolo, având în vedere că trimitea aproape toți banii câștigați în Republica Moldova. Candidata a indicat că în ambele perioade de ședere în Grecia, angajatorul său i-a asigurat cazare și masă, pe lângă salariu, și a furnizat Comisiei un certificat din partea angajatorului din 15 mai 2023, care confirmă acest fapt.

Deoarece suma totală de bani, câștigată de soțul candidatei, a depășit suma de 16.760 EUR depusă în conturile de depozit și pentru că soțul candidatei fusese asigurat, pe lângă salariu, cu cazare și

masă de către angajatorul său, Comisia a conchis că candidata a atenuat dubiile cu privire la sursa mijloacelor bănești pentru conturile de depozit declarate în perioada 2009 – 2016.

De asemenea, Comisia a examinat intervalul de timp între 1997 – 2003, când soțul său obținuse veniturile, și perioada 2009 – 2016, când candidata declarase aceste mijloace bănești. Candidata a explicat că banii câștigați de soțul ei erau păstrați în numerar și că a declarat toți banii care erau depozitați în bănci, așa cum prevedea legislația din acea perioadă. Ea a susținut că nu a declarat economii de numerar înainte de anul 2016, deoarece prin lege nu i se impunea această obligație până atunci. Comisia a considerat că explicațiile candidatei sunt acceptabile.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu a constatat dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, cu referire la sursele de mijloace bănești pentru depozitele bancare în perioada 2009 – 2016, deoarece candidata a furnizat explicații și documente însoțitoare aferente, și astfel, candidata a atenuat dubiile Comisiei în privința acestui aspect.

2. Declararea valorii a două autoturisme

a. Faptele

În declarația sa anuală pentru 2014, candidata a declarat un automobil Dacia Logan (anul de fabricație 2008) (Dacia Logan 1) deținut de soțul ei, care a fost achiziționat în anul 2014 pentru 2.000 MDL (estimativ 100 EUR). Ea a furnizat Comisiei o declarație a soțului său care indică faptul că vânzătorul automobilului era un terț și că soțul ei nu a avut nicio relație cu acesta. Soțul candidatei a declarat că directorul companiei “S.C.” S.R.L., unde soțul a lucrat până în 2020, i-a oferit automobilul ca să-l utilizeze în scopuri de serviciu în perioada 2009 – 2013, pe baza unui acord verbal, cu intenția de a-l vinde soțului candidatei la un preț preferențial de 2.000 MDL, având în vedere starea sa tehnică. Soțul candidatei a folosit automobilul în perioada 2009 – 2013 și apoi l-a cumpărat la un preț preferențial de 2.000 MDL, având în vedere starea “deplorabilă a mașinii” la momentul încheierii contractului de vânzare, conform descrierii soțului candidatei. Candidata a prezentat contractul de vânzare-cumpărare din anul 2014, care indica prețul de 2.000 MDL pentru automobil. Candidata nu a furnizat documente care să confirme starea tehnică a automobilului. Candidata a prezentat, de asemenea, o declarație a fostului proprietar al automobilului, confirmând declarația soțului candidatei.

În timpul audierilor, candidata a explicat că soțul ei a lucrat aproximativ zece ani ca agent de vânzări pentru o companie, ce includea în pachetul de compensare pentru agenții săi o ofertă de a vinde automobilul folosit de agentul de vânzări în scopuri de serviciu, la un preț preferențial de 2.000 MDL, dacă agentul de vânzări a lucrat cel puțin trei ani pentru companie. Oferta nu a fost oficializată în scris. Având în vedere că salariul era mic, oferta de a cumpăra automobilul la un preț atât de mic era atractivă pentru soțul candidatei. El a cumpărat automobilul după trei ani de

muncă în acea companie și după ce a parcurs cu acesta toată țara, inclusiv pe drumurile din zona rurală, în calitate sa de agent de vânzări. Candidata a declarat că automobilul este încă folosit de familie.

În declarația sa anuală pentru 2016, candidata a declarat un alt automobil Dacia Logan (anul de fabricație 2007) (Dacia Logan 2) deținut de soțul ei și achiziționat în 2015. Ea a declarat valoarea automobilului fiind de 5.000 MDL (estimativ 220 EUR). Candidata a furnizat Comisiei o altă declarație a soțului său, conform căreia “prețul mașinii corespundea condiției sale tehnice”. Candidata a prezentat, de asemenea, Comisiei o estimare a reparațiilor necesare la Dacia Logan 2, indicând starea sa tehnică precară. Conform acestui act, reparațiile ar fi costat 16.680 MDL. Soțul candidatei a explicat că automobilul fusese reparat ulterior de o rudă și apoi vândut în anul 2021 pentru 10.000 MDL. Soțul candidatei a declarat că prețul real de achiziție a fost 5.000 MDL. Candidata a prezentat contractul de vânzare-cumpărare din 2015, care indica prețul de 5.000 MDL. În declarația sa anuală pentru 2021 candidata a declarat venitul din vânzarea automobilului Dacia Logan 2.

În timpul audierilor, candidata a explicat că starea tehnică a automobilului Dacia Logan 2 era proastă, fapt știut de soțul ei de la bun început, dar prețul era așa de atractiv încât au decis să-l cumpere, în principal, pentru piese de schimb, pentru a fuziona cele două automobile (Dacia Logan 1 și Dacia Logan 2), obținând astfel un automobil mai calitativ. După cumpărare, soțul candidatei a dus automobilul la un ”Service auto” pentru a evalua complet starea acestuia. Costurile de reparații estimate la automobil, inclusiv cu piese de schimb, a fost de 16.680 MDL. Având în vedere prețurile mari la acel ”Service auto”, soțul candidatei a apelat la serviciile unei rude care a efectuat reparațiile gratuit, soțul candidatei achitând doar pentru piesele care au fost înlocuite. Candidata a explicat, de asemenea, că soțul ei a folosit unele piese din Dacia Logan 1, așa cum inițial plănuise să fuzioneze cele două automobile într-unul. Cu toate acestea, până la urmă, având în vedere starea tehnică nesatisfăcătoare a Dacia Logan 2, soțul ei a decis să vândă automobilul, act realizat în anul 2021. Candidata nu a prezentat contractul de vânzare-cumpărare pentru Dacia Logan 2 din anul 2021, pentru a confirma prețul de vânzare de 10.000 MDL. Sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat (în continuare „SFS”) arată că soțul candidatei a plătit impozit pe creșterea de capital, urmare a vânzării automobilului în anul 2021. Candidata a mai declarat că ea și soțul ei nu au vândut automobilul Dacia Logan 1, deoarece valoarea acestui era prea mică și au decis să păstreze automobilul pentru lucrări agricole periodice.

Conform informațiilor din aprilie 2023 de pe platforma www.999.md, valoarea de piață a automobilelor similare în anul 2023 variază de la 2.200 EUR (44.396 MDL) la 4.999 EUR (100.879 MDL).

b. Cadrul normativ

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisiei îi revine obligația să verifice respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) din Legea nr. 26/2022, nedeclararea de către candidat a averii și intereselor personale în modul stabilit de lege, constituie o neconformitate cu criteriile de integritate etică și integritate financiară.

În temeiul art. 8 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului Comisia verifică respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export.

c. Motivarea

Art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. a) și b) din Legea nr. 26/2022 obligă Comisia să verifice respectarea de către candidată a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale și a regimului fiscal.

În declarația sa anuală pentru 2014, candidata a declarat automobilul Dacia Logan (anul de fabricație 2008) (Dacia Logan 1) deținut de soțul ei și achiziționat în anul 2014 la prețul de 2.000 MDL (estimativ 100 EUR). Acest automobil este încă deținut de soț și folosit de familia candidatei. În declarația sa anuală pentru 2016, candidata a declarat un alt automobil Dacia Logan (anul de fabricație 2007) (Dacia Logan 2) deținut de soțul ei și achiziționat în anul 2015 la prețul de 5.000 MDL (estimativ 220 EUR). În declarația sa anuală pentru 2021, candidata a declarat 10.000 MDL - venit din vânzarea automobilului Dacia Logan 2. Candidata nu a furnizat contractul de vânzare-cumpărare pentru această tranzacție, dar baza sistemul informațional al SFS arată că soțul candidatei a achitat impozit pentru creșterea de capital, urmare vânzării automobilului în anul 2021.

Comisia a pus la îndoială valoarea reală a celor două automobile cumpărate de soțul candidatei și respectarea de către candidată atât a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, cât și a regimului fiscal. În comunicare scrisă și în cadrul audierilor, candidata a explicat în detaliu modul în care au fost achiziționate ambele automobile.

În ceea ce privește Dacia Logan 1, candidata a oferit o explicație credibilă cu privire la oferta de angajare oferită soțului său, care i-a permis să cumpere automobilul la un preț nominal preferențial de 2.000 MDL, cu condiția să lucreze în vânzări pentru compania care deținea automobilul, timp de trei ani. Deși nu este documentat în scris, Comisia a considerat plauzibil ca

o companie de vânzări să facă o astfel de ofertă. De asemenea, Comisia a luat în considerație faptul că Dacia Logan 1 nu este o mașină de lux și dacă este folosită pentru deplasarea agentului vânzări prin toată țara timp de trei ani, starea tehnică se poate deteriora semnificativ și poate dicta un preț mai mic decât media pieței. Adicional, Comisia a reținut că familia candidatei folosește în mod privat automobilul de mai bine de nouă ani. Plus la aceasta, Comisia a luat act de explicațiile detaliate și consecvente ale candidatei, atât în comunicarea scrisă, cât și în cadrul audierilor, și în declarațiile scrise ale altor persoane (soțul candidatei și fostul proprietar), care explică faptele care au fost furnizate Comisiei. Având în vedere aceste fapte, Comisia a conchis că candidata a atenuat dubiile cu privire la prețul de achiziție al automobilului Dacia Logan 1.

În ceea ce privește Dacia Logan 2, candidata a oferit explicații detaliate privind starea tehnică a automobilului și un document care conține o estimare a reparațiilor la automobil, care indică cel puțin indirect că mașina era într-o stare tehnică proastă. Comisia a luat în considerare faptul că automobilul nu era unul de lux, explicațiile candidatei pentru cumpărarea unui al doilea Dacia Logan pentru a combina cele două automobile în unul singur, îmbunătățit tehnic și faptul că impozitul pe creșterea de capital fusese achitat urmare vânzării automobilului. Având în vedere aceste fapte, Comisia a conchis că candidata a atenuat dubiile cu privire la prețul de achiziție al automobilului Dacia Logan 2.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. c) și criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, cu referire la declararea valorii celor două automobile procurate, deoarece candidata a oferit explicații consecvente și documente confirmative privind prețul de achiziție, și astfel, candidata a atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidata întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidata evaluată în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatei și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Consiliul Superior al Procurorilor. În cazul în care candidata, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia

se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatei, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidata nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei

Decizia a fost întocmită în limba engleză și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președinte al Comisiei

Comisia Pre-Vetting